

Η επιτροφή της *Αγκαθα Κρίστι*

Τα **κλασικά αστυνομικά μυθιστορήματα** της αγγλίδας συγγραφέως επανεκδίδονται υπενθυμίζοντας τις απαρχές του δημοφιλούς είδους

ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Οταν η *Αγκαθα Κρίστι* (1890-1976) αποφάσισε να ασχοληθεί με την αστυνομική λογοτεχνία, προβληματίστηκε για το

πρόσωπο του κεντρικού ήρωα. Η ιδέα για την πρώτη αστυνομική ιστορία της ήρθε εύκολα, το μόνο που χρειαζόταν ήταν έναν ντετέκτιβ που δεν θα έμοιαζε με τον Σέρλοκ Χολμς του *Αρθουρ Κόναν Ντόιλ*, συγγραφέα που την επηρέασε σε μεγάλο βαθμό, ούτε

με τον δημοσιογράφο Ρουλεταμπίλ του *Γκαστόν Λερού*, του γάλλου ομοτέχνου του, τον οποίο θαύμαζε. Τότε δημιούργησε τον Πουαρό, έναν κοντό και ευφυή Βέλγο με το μεγαλοπρεπές όνομα Ηρακλής. Εγραψε το πρώτο της μυθιστόρημα, το «Η μυστηριώ-

δης υπόθεση στο Στάιλς», που εκδόθηκε στην Αγγλία το 1921. Το όνομα στο εξώφυλλο ήταν Αγκαθα Κρίστι, με αυτό έγινε διάσημη και χώρισε με τον *Αρτσιμπαλντ Κρίστι*, τον σύζυγό της, το 1928.

Συνέχεια στη σελίδα 3

Η δολοφονία ως ψυχαγωγία

Η Αγκαθα Κρίστι στο Παρίσι το 1906

ΑΓΑΘΑ CHRISTIE Φόνος στο πρεσβυτήριο

Μετάφραση Χρύσα Μιναρά. Πρόλογος Χίλντα Παπαδημητρίου. Εκδόσεις Ψυχολόγος, 2018, σελ. 298, τιμή 9,90 ευρώ

ΑΓΑΘΑ CHRISTIE Μια αυτοβιογραφία

Μετάφραση Χρήστος Καυφάλης. Εκδόσεις Ψυχολόγος, 2018, σελ. 212, τιμή 19,90 ευρώ

Συνέχεια από την πρώτη σελίδα

Προς τιμήν του Ντόιλ, ο οποίος τον πρώτο της μυθιστόρημα μνημονεύει τον Σέρλοκ Χολμς ως ντετέκτιβ. Διότι αφηγητής της, ο λοχαγός Χέστυνγκς, έχει δημιουργηθεί πάνω στο πρότυπο του Γουάτσον, ο οποίος είναι ο αφηγητής των περιπετειών του Χολμς. Τον μνημονεύει, επίσης, και στο πρώτο μυθιστόρημα με πρωίδα τη Μις Μαρπλ, το «Φόνος στο πρεσβυτήριο» που εκδόθηκε το 1930, γράφοντας πως όλοι οι ερασιτέχνες ντετέκτιβ κατά βάθος βλέπουν τον εαυτό τους «σαν έναν Σέρλοκ Χολμς». Την ίδια χρονιά, το 1930, παντρεύτηκε τον αρχαιολόγο Μαξ Μάλοουαν, δεκατρία χρόνια νεότερο της, και άρχισε να ταξιδεύει στη Μέση Ανατολή.

Βασικοί χαρακτήρες των ιστοριών της Κρίστι είναι ο Πουαρό και η Μις Μαρπλ, ο πρώτος έχει την ιδιότητα του ιδιωτικού ντετέκτιβ και είναι προικισμένος με εξαιρετική ευφυΐα, ενώ η δεύτερη είναι μια απλή γυναίκα που ειδικεύεται στην επίλυση γρίφων. Αμφότεροι εξιχνιάζουν εγκλήματα που συνήθως συμβαίνουν σε χωριά, μακριά από το Λονδίνο και τις μεγάλες πόλεις. Στην αυτοβιογραφία της εξομολογείται πως έπαιρνε επιστολές από αναγνώστες που της πρότειναν να συναντηθεί η Μις Μαρπλ με τον Ηρακλή Πουαρό, όμως αρνήσαν να το κάνουν. «Είμαι βέβαιη πως δεν θα το απολαμβάναν καθόλου. Ο Ηρακλής Πουαρό, ο απόλυτος εγωιστής, δεν θα χαιρόταν αν του μάθαινε τη δουλειά του μια γεροντοκόρη».

Εξιχνιάζοντας εγκλήματα

Το «Φόνος στο πρεσβυτήριο» αρχίζει με τη δήλωση του αφηγητή της ιστορίας και εφημέριου του φανταστικού χωριού Σεντ Μέρνι Μιντ στα βόρεια του Λονδίνου πως «όποιοι δολοφονούσε τον συνταγματάρχη Πρόδερρο θα έκανε μεγάλη χάρη στον κόσμο». Η σκέψη του ιερέα δεν είναι υπερβολική, αφού ο συνταγματάρχης αντιμετωπίζεται με αντιπάθεια για τους απολυταρχικούς τρόπους του και την εγωιστή συμπεριφορά του. Όταν λίγο αργότερα ο

Πρόδερρο βρίσκεται δολοφονημένος με πυροβόλο όπλο μέσα στο πρεσβυτήριο, ο εφημέριος αναρωτιέται ποιος τον σκότωσε και γιατί. Οι πρώτες υποψίες πέφτουν πάνω στην Αν Πρόδερρο, τη νεότερη σύζυγο του νεκρού, την οποία παντρεύτηκε σε δεύτερο γάμο που μάλλον ήταν αποτυχημένος.

Άλλοι ύποπτοι είναι η Λέτις Πρόδερρο, κόρη του συνταγματάρχη από τον πρώτο του γάμο, η οποία βρισκεται στα μαχαίρια με τη μητέρα της, και ο Λόρενς Ρέντινγκ, καλλιτέχνης που έχει συγκρουστεί με τον νεκρό επειδή η νεαρή ποζάρει σε αυτόν με μπικίνι. Στην υπόθεση εμπλέκεται και η ελκυστική σύζυγος του εφημέριου, η Γκριζέλντα, η οποία κρύβει κάποιο μυστικό και νομίζει πως η Μις Μαρπλ θεωρεί ότι συνδέεται ερωτικά με τον Ρέντινγκ.

Η Μις Μαρπλ είναι το πρόσωπο που πρωταγωνιστεί στην ιστορία. Γυναίκα μεγάλης ηλικίας, που δεν παντρεύτηκε ποτέ, οξυδερκής και επίμονη, με πρόσους τόπους, γνωρίζει την ανθρώπινη φύση και κυρίως ξέρει τα μυστικά των κατοίκων του χωριού. Εδώ, δεν χάνει ευκαιρία να καυτηριάζει την σφέλεια των συνομιλητών της, ακόμα και τις λανθασμένες απόψεις του επιθεωρητή Σλακ, ο οποίος αναλαμβάνει να εξιχνιάσει το έγκλημα.

Όταν η αστυνομία συλλαμβάνει ως δράστη τον Ρέντινγκ, ο οποίος μάλιστα ομολογεί την πράξη του, η Μις Μαρπλ διαφωνεί, ισχυρίζεται πως ξέρει τον πραγματικό δολοφόνο, αλλά δεν έχει αποδείξεις για την εννοχή του. Στο τέλος, βέβαια, και ύστερα από πολύ κόπο, τον αποκαλύπτει, ώστε να επιβεβαιωθούν οι φήμες για τις ικανότητές της.

Πουαρό εναντίον Μαρπλ

Σύμφωνα με τις εκμισθρεύσεις της Κρίστι στο ημερολόγιό της, είχε βαρεθεί τον Ηρακλή Πουαρό και ήθελε να τον ξεφορτωθεί, ωστόσο η τεράστια απήχρησή του στο αναγνωστικό κοινό έκανε τους εκδότες της να την πιέζουν να μην τον εγκαταλείψει. Έτσι, μολοντί συμπαιθούσε τη Μις Μαρπλ, δεν την έβαλε να πρωταγωνιστήσει σε περισσότερα από δώδεκα μυθιστορήματα (και είκοσι διηγήματα), ενώ ο Πουαρό εμφανίστηκε σε τριάντα τρία μυθιστορήματα (και πάρα πολλά διηγήματα).

Όπως γράφει στον πρόλογο της η Χίλντα Παπαδημητρίου, συγγραφέας αστυνομικών μυθιστορημάτων και μεταφράστριά, η Μις Μαρπλ μπορεί να μη γέρασε και να μην άλλαξε εμφάνιση, αλλά εξελίχθηκε ως προσωπικότητα. Στο «Φόνος στο πρεσβυτήριο» είναι μια ψηλή, λεπτή, κάπως εύθραυστη ηλικιωμένη κυρία, με λευκά μαλλιά, γαλάζια μάτια και ροδαλό πρόσωπο, ωστόσο στις επόμενες ιστορίες της έχει μεταμορφωθεί σε μια πιο σύγχρονη και καλοσυνήτη γυναίκα.

Το παράδοξο, προσθέτει η ίδια, είναι το πως παρόλο που η Κρίστι είναι γέννημα-θρέμμα της βικτοριανής Αγγλίας με τους αυστηρούς ταξικούς και ηθικούς κώδικες, η Μις Μαρπλ είναι μια περσόνα η οποία από πολλούς

Παρότι η Κρίστι είναι γέννημα-θρέμμα της βικτοριανής Αγγλίας, η Μις Μαρπλ από πολλούς μελετητές της αστυνομικής λογοτεχνίας θεωρείται ως «προφεμιστικό σύμβολο»

εκδόθηκε το 1975), ήταν ο θλιβικός Πουαρό. Ωστόσο, δεν έχει την αυτοπεποίθηση εκείνου, ούτε την έπαρση και τον ναρκισσισμό του. Είναι παρατηρητική, διαθέτει πονηριά, έχει γνώσεις πάνω στην ανθρώπινη ψυχολογία και διαθέτει ένα ένστικτο που την οδηγεί αβίαστα σε σωστά συμπεράσματα αναφορικά με τον δράστη ενός εγκλήματος.

Η Αγκαθα Κρίστι ήταν συντηρητική και θρησκοκύβητη, πίστευε στην καλοσύνη, στην αλληλεγγύη, στην κατανόηση, στην ηθική. Στην αυτοβιογραφία της έχει εκφράσει τις απόψεις της για την αστυνομική λογοτεχνία. «Η αστυνομική ιστορία ήταν η ιστορία της καταδίκης: ήταν επίσης σε μεγάλο βαθμό μια ιστορία με ηθικό δίδαγμα: για την ακρίβεια, ήταν η κλασική ηθικοπλαστική ιστορία, η καταδίκη του Κακού και ο θρίαμβος του Καλού».

Μπορεί να πρόσφερε – και εξακολουθεί να προσφέρει – ψυχαγωγία στους αναγνώστες της μέσα από δολοφονίες κάθε είδους, αλλά στις ιστορίες της πάντα το έγκλημα εξιχνιάζεται και ο δολοφόνος τιμωρείται, είτε συλλαμβάνεται είτε αυτοκτονεί. Πρέπει να σημειώσουμε πως η επιτυχία των βιβλίων της, κυρίως στην πατρίδα της, δεν ήταν τυχαία. Κατάφερε να κερδίσει τους βρετανούς αναγνώστες επειδή το αστυνομικό μυθιστόρημα, το οποίο υπηρέτησε, είναι το μυθιστόρημα μυστηρίου που ανήκει στην παράδοση της αγγλικής λογοτεχνίας και μετεξελίχθηκε χάρη στη συμβολή του Άρθουρ Κόναν Ντόιλ.

μελετητές της αστυνομικής λογοτεχνίας θεωρείται ως «προφεμιστικό σύμβολο».

«Ιστορία με ηθικό δίδαγμα»
Η Μις Μαρπλ, που βγήκε από τη μέση στο μυθιστόρημα «Sleeping murder» που εκδόθηκε το 1976 αλλά γράφτηκε το 1940 (ο Ηρακλής Πουαρό πέθανε στο μυθιστόρημα «Η αυλαία» που

Η Αγκαθα Κρίστι με την κόρη της, Ρόζαλιντ

